

Capella de la Immaculada de Puiggròs

Navàs

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Sector central del terme municipal. Antic terme del castell de Castelladral, parròquia de Sant Miquel de Castelladral.
Emplaçament	Carretera de Súria a Viver i Serrateix (B-423), al km. 6,4, trencall a la dreta.
Alçada:	512

Coordenades:

Latitud:	41.87842
Longitud:	1.77063
UTM Est (X):	397992
UTM Nord (Y):	4637008

Classificació

Número de fitxa	08141 - 261
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern
Segle	XVII
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BPU
Observacions protecció:	Pla Especial Urbanístic de Protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages), 2018, amb el núm. 88.EA. (fitxa de la masia de Puiggròs). Nivell 2. Conservació. Nivell 4. Ambiental / Nivell 6. AEA Pla Especial Urbanístic del Catàleg de Masies i Cases rurals en Sòl no urbanitzable de Navàs, aprovat el 2012, amb el núm. 49.
Data aprovació:	dc., 20/02/2019 - 12:00
Número inventari	
Generalitat i altres	

inventaris	IPA 16878 (fitxa de conjunt de Puiggròs)
Accés	Fàcil
Ús actual:	Religiós
Titularitat	Privada
Titular:	08140A009000660000IG
Fitxes associades:	
Puiggròs	
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dj., 06/05/2021 - 10:45

Descripció

Capella particular del mas Puiggròs, construïda al segle XVII i emplaçada a l'àrea del barri, a la part posterior del recinte. És una construcció aïllada, de planta rectangular i amb una petita sagristia que s'hi degué adossar posteriorment. Es tracta d'una obra austera però de bona qualitat, feta amb carreus regulars i ben disposats en filades. La façana davantera, encarada vers migdia, presenta un portal rectangular ressaltat amb una motllura exterior, una petita finestra vertical al seu damunt i està coronada amb un senzill campanar d'espadanya. L'interior del temple, actualment enguixat, és cobert amb volta de canó. L'altar és presidit per un retaule dedicat a la Immaculada, titular del temple, que fou confeccionat als anys de postguerra i que s'inspira i reproduceix en part el que fou destruït el 1936. El retaule primitiu era barroc, corresponent a la fase anomenada salomònica. Era més ample i tenia dues escenes laterals i una de superior, a l'àtic.

Abans d'entrar a la capella trobem al terra la llosa d'una tomba del tipus hipogeu amb la inscripció VF 1898. S'hi havia d'enterrar el nou propietari, Vicenç De Febrer, però finalment això no es va portar a terme.

Observacions:

Informació oral facilitada pels propietaris

Història

La masia de Puiggròs és d'origen medieval i ja apareix esmentada en un llevador de censos del monestir de Serrateix del 1370, junt amb la Comaposada, Rovira, Maçaners, la Serra d'Exibis, Casanova i la Llastanosa. Tal com hem dit, la construcció actual conserva una part important del segle XVI, i als segles XVII i XVIII s'amplià notablement, tal com indiquen les moltes inscripcions d'aquests anys que es troben repartides en diferents punts de la casa.

La masia té una capella particular coneguda com a Immaculada de Puiggròs que va ser construïda el 1619. Estava dotada amb un retaule barroc d'estil salomònic (corresponent a finals del segle XVII o principis del XVIII) el qual fou destruït el 1936 durant la Guerra Civil. Posteriorment l'àvia de l'actual propietari, que era originària de les Borges Blanques, va encarregar un nou retaule que es va inspirar més o menys en l'antic, i que és el que avui es pot veure.

Amb el temps Puiggròs va acumular un bon nombre de masos. Segons el cadastre de 1746 en tenia set, i era un dels grans masos de la parròquia de Castelladral, junt amb el Castell, Llobet, la Capçada i la Rovira. Un factor que tal vegada va influir en la prosperitat del mas és la proximitat i el possible vincle amb el castell

de Solivella, una antiga domus d'època gòtica que actualment es troba dins la propietat de Puiggròs.

Els propietaris de la masia eren la família Puig, que conservaven un important arxiu familiar sobretot a partir de Joan Puig (documentat en la inscripció d'una llinda el 1758). Aquest personatge va ser un gran promotor de noves construccions i ampliacions, especialment de les sales i dels diferents menjadors. Visqué fins als primers anys del segle XIX. A finals de segle XIX Puiggròs continuava sent un dels masos més grans del terme. Segons l'amillament de 1883 tenia 421 ha i 50 parcers que hi treballaven. Possiblement entorn de 1885 es va portar a terme l'última gran ampliació de la casa, just abans que arribés la plaga de la fil·loxera, que es detecta a Navàs per primera vegada el 1889 i en els anys successius, fins el 1895, es va acabar d'estendre. La crisi de la fil·loxera va afectar en gran mesura l'economia del mas, fins al punt que va quedar arruïnat i fou posat a subhasta. Un dels interessats en la compra va ser una comunitat de canonges, que va nomenar un membre de la família De Febrer com a intermediari de l'operació. Finalment els religiosos es van desdir, però De Febrer ja s'havia compromès en la compra i va haver de vendre els seus béns particulars per tal de comprar la masia. El 1898 el nou propietari ja n'havia pres possessió, i es volgué fer enterrar a la capella, però finalment això no va ser possible. Els actuals propietaris en són els descendents.

Al llarg del segle XX la família De Febrer ha continuat al front del mas. Aquest llinatge té un origen noble força destacat, i al mas se'n conserva l'arxiu familiar. Tanmateix, eren gent de ciutat i quan van adquirir el mas no estaven avesats a la vida de pagès. El primer que va afrontar de manera decidida les tasques del mas fou Vicenç De Febrer. El seu fill fou Josep M. De Febrer, i el fill d'aquest és Josep M. De Febrer, actual propietari. Pel que fa a la casa dels masovers, a la segona meitat del segle XX encara era habitada.

Bibliografia

BADIA, J.M. (1988). "Navàs". *Història del Bages*, Volum II. Edicions Parcir. Manresa, p. 163-165, 180.

CAIXAL, ÀLVAR; VILAMALA, Imma i altres (2018). *Pla Especial Urbanístic de protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages)*. Ajuntament de Navàs. Fitxa 88.EA

GAVIN, J.M. (1979). *Inventari d'esglésies*. Bages, vol. 5, Arxiu Gavin. Barcelona, p. 143.

PIÑERO, J. (1994). *Inventari del Patrimoni Arquitectònic i Històric de Navàs*. Ajuntament de Navàs. Fitxa núm. R 1.

Anònim (1981). *Dovella*, núm. 3. Centre d'Estudis del Bages, Manresa.

